

1500 IN VEČ LET KOPRA

Obiskali smo Koper za njegov 1500. rojstni dan. Muzejske zbirke in sprehod po starem mestnem jedru so nam odkrival bogato, tisočletja dolgo in bogato preteklost južno primorskega glavnega mesta.

Pokrajinski muzej Koper – priča bogate dediščine

Vstopili smo v muzej, kjer nas je čakalo živo presenečenje. S kustosom **IVANOM SIMČIČEM** nas je pozdravila ena izmed najstarejših Bistričank **VALČI VOVKOVA** (96 let!). Srečanje z gospo, urejenega videza in bistrega uma je bilo zelo ganljivo! Sledil je obisk prenovljene zbirke novejše zgodovine **OD CESARSTVA DO EVROPSKE UNIJE** pod vodstvom gospoda Simčiča. Živa beseda, izbrani predmeti, pisni dokumenti, publikacije so nam pomagali, da se za kratek čas vrnemo v preteklost. **Pred panoji smo obudili 1500 let Kopra** in prisluhnili zgodbo o **sv. Nazariju**, ki je postal **prvi škof mesta na otoku**. V **Galeriji** smo se ob **KRALJEVI sliki RAPALLO** dotaknili tragične usode Primorcev po rapalski pogodbi, hkrati smo skozi umetnikove oči to tudi podoživeli. Ob vrnitvi v muzej smo okusili še eno umetniško »začimbo«, kot pravi sam umetnik, **kipar IGOR KNAP** (tudi naš občan!). V muzeju je postavil na ogled svoja dela. Ustvarja zlasti v lesu, pa tudi kamnu: vitka ženska telesa v gibanju, portrete, tudi kakšno živalico... S kustosinjo **DR. MELIHO FAJIĆ** pa smo se podali na ogled bogate **arheološke zbirke**, povzpeli smo se v gornje prostore: sprehajali smo se po **meščanskih sobanah** in za kratek čas uživali v salonski lutkovni predstavi, poslušali virtuoza, ki je igral na mizastem klavirju iz leta 1796 (Fortepiano, ki izhaja iz starejšega klavikorda), inštrument, ki je na Slovenskem redko glasbilo. Tudi mandoline, inštrumenti vezano na godbo, lutnje in drugi so dokazovali, da je bila v mestu cenjena glasba. Na poti so nas spremljali tudi portreti znanih in manj znanih slikarjev, upodobitve mesta v različnih obdobjih. Razlagi smo prisluhnili v imenitni dvorani (»piano nobile«).

Sprehod po starem mestnem jedru

Iz muzeja smo se s **prof. MAJDO JANČAR** preselili na mestne ulice in trge. Začeli smo pred **Mihevčevo stolpnico** in prisluhnili zanimivi razlagi oz. predstavitvi arhitekta, ki še danes buri duhove. Strinjali smo se, da je umetnik napovedal novo dobo, ki jo doživljajo vsa mesta na svetu in s tem ni oškodoval starega mestnega jedra. Ustavili smo se na **Vergerijevem trgu**, ki nosi ime po **Petru Pavlu Vergeriju, humanistu**, rojenemu v Kopru (teolog, duhovnik, škof), ki je v času reformacije prestopil k protestantom. Poznala sta se tudi s Primožem Trubarjem. Podprl ga je pri prevajanju v slovenščino in nagovoril, da je prevzel pisavo latinico. **Na Titovem, osrednjem trgu**, je prof. Jančarjeva slikovito predstavila stavbe, ki ga obkrožajo: **Pretorsko palačo** (župan - podesta, nobili – plemeniti meščani.) palačo, ki velja za eno od najimenitnejših koprskih palač in obiskovalca vsakič znova očara s svojo elegantno podobo in bogato zgodovino, s podobo iz 15.stoletja - stopnišče, zunanji balkon, značilno pročelje, kip Pravice z mečem, številni okrasni grbi. Ga. Majda nam je nazorno

predstavila tudi gotski in renesančni slog, ki se dopolnjujeta na palači. Pravokotnik zapirata še **Foresterija** (sprejem in bivanje županovih gostov) in **Armerija** (skladišče orožja). Nasproti Pretorske palače stoji **Loža**, v kateri je razpravljalo preprosto meščanstvo. Na vzhodni strani trga stojita **koprška stolnica in zvonik z mestno uro**. V cerkvi smo spoznali še eno znamenito koprsko osebnost, to je **Vittoreja Carpaccia**, sicer znan kot renesančni beneški slikar (Marija z otrokom in svetniki). V muzeju pa smo videli Slavnostni prihod beneškega podestata Sebastiana Contarinija v Koper. Stolnica se ponaša z **največjimi orglami v Sloveniji**. Koprška župnija je namreč kandidirala za dodelitev koncertnih orgel iz Züricha, ki se je lotil celotne prenove Tonhalle. Pred tem je bilo potrebno zgraditi nov kor, ki ga je opravila Orglarska delavnica Maribor. Orgle, »kraljica inštrumentov«, so prvič zadonele v novem domu 2021. Nato smo se preselili na sosednji trg **Brolo**, ki ga obdajajo palače bogatih Koprčanov, stavba, kjer so hranili mestne rezerve in vodnjak, nekoč se je ob deževju stekala voda v zbiralnik. Naše spoznavanje smo zaključili pri **Da Pontejevem vodnjaku**, ki se je polnil z izvorno vodo. Danes je to Prešernov trg, večina ga pozna po imenu **Muda** po **zadnjih mestnih vratih, ki so ostala**. Stopili smo še do **talnega kovinskega zemljevida** Kopra in se poskušali orientirati ter ponoviti našo pot. Gospa Jančarjeva je povedala še veliko o mestu in življenju v njem v različnih obdobjih na najbolj **slikovit, poljuden način, za kar smo ji hvaležni !**

Bil je prav lep, po dolgem času celo sončen dan, kar je prispevalo k dobremu razpoloženju. Tretje življenjsko obdobje brez učenja, utrjevanja znanja na novih primerih, z novimi metodami bi bilo prav klavrno, mar ne?!

12.3. 2024

Marija Gaberšnik, mentorica